

บทที่ 4

เปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทยถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น สระบุรี และสุราษฎร์ธานี

เมื่อหาความหมายของคำลักษณนาม โดยวิธีการวิเคราะห์อรรถลักษณะในภาษาไทยถิ่นแต่ละภาษาแล้ว ผู้วิจัยนำคำลักษณนามในภาษาทั้ง 4 มาเปรียบเทียบกัน โดยเปรียบเทียบทั้งความหมายและรูป¹ ของคำลักษณนาม พบว่า ภาษาทั้ง 4 มีลักษณะของความเหมือนและความต่าง 6 แบบ ดังนี้

1. ความหมาย และรูป เหมือนกันทุกภาษา กล่าวคือ ภาษาทั้ง 4 มีคำลักษณนามที่มีความหมายและรูปเหมือนกันทั้ง 4 ภาษา
2. ความหมาย และรูป เหมือนกันบางภาษา กล่าวคือ ภาษาบางภาษามีคำลักษณนามที่มีความหมายและรูปเหมือนกัน ส่วนภาษาที่เหลือมีความหมายและ/หรือรูปต่างไปจากภาษาที่เหมือนกันดังกล่าว
3. ความหมาย เหมือนกันทุกภาษา รูปต่างกันทุกภาษา กล่าวคือ ภาษาทั้ง 4 มีคำลักษณนามที่มีความหมายเหมือนกัน แต่มีรูปต่างกันทั้ง 4 ภาษา
4. ความหมาย เหมือนกันบางภาษา รูปต่างกันทุกภาษา กล่าวคือ ภาษาบางภาษามีคำลักษณนามที่มีความหมายเหมือนกัน แต่คำลักษณนามในภาษาทั้ง 4 นั้นมีรูปต่างกันทั้ง 4 ภาษา
5. ความหมาย เหมือนกันบางภาษา รูปต่างกันบางภาษา กล่าวคือ ภาษาบางภาษามีคำลักษณนามที่มีความหมายเหมือนกัน และบางภาษามีคำลักษณนามที่มีรูปเหมือนกัน ภาษาที่มีความหมายเหมือนกันนั้นจะมีรูปต่างกัน ส่วนภาษาที่มีรูปเหมือนกันจะมีความหมายต่างกัน
6. ความหมาย เฉพาะภาษา กล่าวคือ ภาษาหนึ่ง ๆ มีคำลักษณนามที่มีความหมายต่างไปจากภาษาอื่น ๆ

---

¹รูปในที่นี้หมายถึง รูปทางเสียง

4.1 ความหมายและรูปเหมือนกันทุกภาษา มีดังนี้

ความหมาย	ขม.	ขก.	สบ.	สฎ.
1. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{คน} \\ + \text{ทั้งตัว} \\ + \text{นับถือ} \end{array} \right]$	องค์ (1)	องค์ (1)	องค์ (1)	องค์ (1)
	ปรากฏกับคำนาม เณร พระเจ้าอยู่หัว พระราชาธิบดี พระสงฆ์ ¹			
2. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{คน} \\ - \text{ทั้งตัว} \\ - \text{คม} \\ + \text{ยาว} \end{array} \right]$	เส้น (1)	เส้น (1)	เส้น (1)	เส้น (1)
	ปรากฏกับคำนาม ขน ผม เอ็น			
3. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{สัตว์} \end{array} \right]$	ตัว (1)	โต (1)	ตัว (1)	ตัว (1)
	ปรากฏกับคำนาม กบ กระจ่าง กระจาด กระจัง กิ้งก่า กุ้ง ช้าง ม้า ฯลฯ			
4. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{พืช} \\ + \text{ทั้งต้น} \\ - \text{เลื้อย} \\ - \text{เปรียบดอก} \end{array} \right]$	ต้น (1)	ต้น (1)	ต้น (1)	ต้น (1)
	ปรากฏกับคำนาม ต้นของกล้วย ขึ้นฉ่าย กระบี่ ตะไคร้ ผักชี			

¹ คำนาม ชี ในภาษา ขม. และ ขก. มีอรรถลักษณะ [- นับถือ]

ความหมาย	ชม.	ขก.	สนบ.	สนญ.
5. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{พืช} \\ - \text{ทั้งต้น} \\ + \text{ใบ} \\ + \text{ยอด} \end{array} \right]$	ยอด	ยอด	ยอด (1)	ยอด (1)

ปรากฏกับคำนาม ยอดของกระถิน กระเพรา ชะอม ผักบุ้ง แฉ่งลัก
สะเดา ฯลฯ

6. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{พืช} \\ - \text{ทั้งต้น} \\ + \text{ใบ} \\ - \text{ยอด} \\ + \text{ก้านแข็ง} \end{array} \right]$	ทาง	ทาง (1)	ทาง (1)	ทาง (1)

ปรากฏกับคำนาม ใบของกล้วย หมาก มะพร้าว

7. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{พืช} \\ - \text{ทั้งต้น} \\ + \text{ดอก} \\ - \text{กลุ่ม} \end{array} \right]$	ดอก (1)	ดอก (1)	ดอก (1)	ดอก (1)

ปรากฏกับคำนาม ดอกเดี่ยวของแค โสน

8. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{พืช} \\ - \text{ทั้งต้น} \\ + \text{ผล} \\ + \text{กลุ่ม} \\ + \text{กล้วย} \\ + \text{ช้อน} \end{array} \right]$	เคื่อ (2)	เคื่อ (2)	เคื่อ	เคื่อ

ปรากฏกับคำนาม ผลกลุ่มของกล้วยที่ช้อนกันมาก ๆ

	ความหมาย	ชบ.	ชก.	สบ.	สฎ.
9.	+ ชีวิต + พีช - ทั้งต้น + ผล + กลุ่ม + กล้วย - ช้อน	ทรี	ทรี	ทรี	ทรี

ปรากฏกับคำนาม ผลกลุ่มของกล้วยที่ช้อนกันไม่เกิน 2 ชั้น

10.	+ ชีวิต + พีช - ทั้งต้น + เมล็ด	เม็ด (1)	เม็ด (1)	เม็ด (1)	เม็ด (1)

ปรากฏกับคำนาม เมล็ดของขนุน ข้าว งา ถั่ว พริกไทย ยี่หระ สะตอ

11.	+ ชีวิต + พีช + ทั้งต้น + เปรียบดอก	ดอก (2)	ดอก (2)	ดอก (2)	ดอก (2)

ปรากฏกับคำนาม เห็ด

12.	+ ชีวิต + พีช - ทั้งต้น + ลำต้น + ปล้อง	ลำ (1)	ลำ (1)	ลำ (1)	ลำ (1)

ปรากฏกับคำนาม ลำต้นของไผ่ อ้อย

	ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สถ.
13.	$\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{พืช} \\ - \text{ทั้งคัน} \\ + \text{ลำต้น} \\ + \text{ไต่ดิน} \end{array} \right]$	หัว (1)	หัว (1)	หัว (1)	หัว (1)
ปรากฏกับคำนาม ลำต้นของเฟือก แห้ว					
14.	$\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ + \text{เปรียบชีวิต} \\ + \text{เปรียบพืช} \\ + \text{เปรียบดอก} \end{array} \right]$	ดอก (3)	ดอก (3)	ดอก (3)	ดอก (3)
ปรากฏกับคำนาม พลุ ลูกทูลแฉง					
15.	$\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ + \text{เปรียบชีวิต} \\ + \text{เปรียบพืช} \\ + \text{เปรียบเมล็ด} \end{array} \right]$	เม็ด (2)	เม็ด (3)	เม็ด (2)	เม็ด (3)
ปรากฏกับคำนาม กรวด กระจุก ทับทิม (แร่) ฟลอย เพชร					
16.	$\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ + \text{เปรียบชีวิต} \\ + \text{เปรียบคน} \\ - \text{นับถือ} \end{array} \right]$	ตัว (2)	โต (2)	ตัว (2)	ตัว (2)
ปรากฏกับคำนาม ตุ๊กตา หุ่น กระจับปริง กางเกง เสื้อ					
17.	$\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ + \text{เปรียบชีวิต} \\ + \text{เปรียบสัตว์} \end{array} \right]$	ตัว (3)	โต (3)	ตัว (3)	ตัว (3)
ปรากฏกับคำนาม แก้ว อี ตะปู โต๊ะ นอต ว่าว					

	ความหมาย	ชม.	บก.	สบ.	สฎ.
18.	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ภูมิประเทศ + กลม - แสง	ก่อน (1)	ก่อน (1)	ก่อน (1)	ก่อน (1)

ปรากฏกับคำนาม ถ่าน หิน อัฐ แร่

19.	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ภูมิประเทศ + ยาว	สาย (1)	สาย (1)	สาย	สาย (1)

ปรากฏกับคำนาม ถนน แม่น้ำ ลำธาร

20.	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ + สัณฐาน - คม + ยาว - ขดได้ + ไม้ + ไฟ	คุ่น	คุ่น	คุ่น	คุ่น (1)

ปรากฏกับคำนาม ฟืน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความหมาย

ชม.

ชก.

สบ.

สถ.

21 .	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ + สัณฐาน - คม + ยาว - ขดได้ - ไม้ + ไฟ - สุก - จุดไฟ	เล่ม (3)	เล่ม (2)	เล่ม (3)	เล่ม (2)

ปรากฏกับคำนาม เทียน รูป

22 .	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ + สัณฐาน - คม + แขน - เส้นใย - ช้อน - เป็นบาน	แผ่น	แผ่น	แผ่น	แผ่น

ปรากฏกับคำนาม กระจก กระดาน กระดาษ กระเบื้อง สังกะสี

23 .	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ + สัณฐาน - คม + กลม + กลวง	วง	วง	วง	วง

ปรากฏกับคำนาม แหวน

ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สถ.
24. - ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ + สัจฐาน - คม + กลม + ขวลงแน่น	ก่อน (2)	ก่อน (2)	ก่อน (2)	ก่อน (2)

ปรากฏกับคำนำม ถ่ายไฟฉาย ดินสอทอง สบู่ ยางลบ

25. - ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ - สัจฐาน + พาทนะ + รวง	ขบวน	ขบวน	ขบวน	ขบวน

ปรากฏกับคำนำม รถไฟ

26. - ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ - สัจฐาน + พาทนะ + สัตว์เทียม	เล่ม (3)	เล่ม (3)	เล่ม (4)	เล่ม (4)

ปรากฏกับคำนำม เกรียน

ศูนย์วิทยพักร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
27.	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ - สัจฐาน + กลไก + ไฟฟ้า	เคื่อง	เคื่อง	เคื่อง	เคื่อง

ปรากฏกับคำนาม ไทรทัศน์ วิทยู

28.	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ - สัจฐาน + กลไก + นอกเวลา	เือน	เือน	เือน	เือน

ปรากฏกับคำนาม นาฬิกา

29.	+ ชีวิต + พืช - ทั้งต้น + ใบ - ยอด - ก้านแข็ง - กล้วย	ใบ(2)	ใบ(1)	ใบ(1)	ใบ(1)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 ความหมายและรูปเหมือนกันบางภาษา แบ่งออกตามจำนวนของภาษาที่เหมือนกันดังนี้

1. ความหมายและรูปเหมือนกัน 3 ภาษา กล่าวคือ ภาษา 3 ภาษา มีคำลักษณะนามที่มีความหมายและรูปเหมือนกัน ส่วนอีกภาษาหนึ่งมีความหมายและ/หรือรูปต่างไปจาก 3 ภาษาข้างต้น
2. ความหมายและรูปเหมือนกัน 2 ภาษา กล่าวคือ ภาษา 2 ภาษา มีคำลักษณะนามที่มีความหมายและรูปเหมือนกัน ส่วนอีก 2 ภาษา มีความหมายและ/หรือรูปต่างไปจาก 2 ภาษาข้างต้น

4.2.1 ความหมายและรูปเหมือนกัน 3 ภาษา

4.2.1.1 ภาษา ชม. ขก. สบ. : สฎ.¹ มีดังนี้

ความหมาย	ชม.	ขก.	สบ.	สฎ.
1. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{พืช} \\ - \text{ทั้งต้น} \\ + \text{ราก} \end{array} \right]$	หัว (2)	หัว (2)	หัว (2)	แฮ

ปรากฏกับคำนาม รากของขมื่น ข่า ขิง มันแกว มันเทศ กระชาย

2. $\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ - \text{เปรียบชีวิต} \\ + \text{ภูมิประเทศ} \\ + \text{แผน} \end{array} \right]$	ผืน (1)	ผืน (1)	ผืน (1)	บึง

ปรากฏกับคำนาม นา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ภาษา ชม. ขก. และ สบ. มีคำลักษณะนามที่มีความหมายและรูปเหมือนกัน ส่วนภาษา สฎ. นั้น มีความหมายและ/หรือรูปต่างไปจาก 3 ภาษาข้างต้น

ความหมาย

ชม.

บก.

สบ.

สฎ.

3.
 - ชีวิต
 - เปรียบชีวิต
 + ของใช้
 + สัณฐาน
 - คม
 + ยาว
 - ขดได้
 + ไม้
 - ไฟ

ค้อน

ท่อน

ท่อน

△¹

ปรากฏกับคำนาม ชุง ไม้ท่อน

ภาษา สฎ. ชุง ปรากฏกับ "ค้อน(๒)" ไม้ท่อน ปรากฏกับ "ท่อน"

(ดูความหมายหน้า 104)

4.
 - ชีวิต
 - เปรียบชีวิต
 + ของใช้
 + สัณฐาน
 - คม
 + ยาว
 - ขดได้
 - ไม้
 - ไฟ
 - เขียน
 - กลวง

กัน (1)

คัน (2)

คัน (1)

△

ปรากฏกับคำนาม ร่ม เบ็ด ซ้อน ส้อม

ภาษา สฎ. ร่ม เบ็ด ปรากฏกับ "คัน(๑)" ซ้อน ส้อม ปรากฏกับ

"หาง" (ดูความหมายหน้า 106)

¹ เครื่องหมาย △ หมายความว่าคำลักษณะนามในภาษาดังกล่าวมีความหมายและ/หรือ
 รูปต่างออกไป ผู้วิจัยแสดงรูปที่ต่างไว้ได้ชุดอรรถลักษณะที่เกี่ยวข้อง

4.2.1.2 ภาษา ชม.ชก.สฎ. : สบ. มีดังนี้

ความหมาย	ชม .	ชก .	สบ .	สฎ .
1. [- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ - ลัทธิฐาน + พาหนะ - บก]	ลำ (2)	ลำ (2)	Δ	ลำ (2)

ปรากฏกับคำนาม เรือ เครื่องบิน
ภาษา สบ. เรือ ปรากฏกับ "ลำ(2)" เครื่องบิน ปรากฏกับ
"คัน(2)" (ดูความหมายหน้า 109)

2. [- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ - ลัทธิฐาน + พาหนะ + บก - ราง - สัตว์เทียม]	คัน (2)	คัน (3)	Δ	คัน (2)

ปรากฏกับคำนาม รถยนต์ จักรยาน สามล้อ แทรกเตอร์
ภาษา สบ. รถยนต์ จักรยาน สามล้อ แทรกเตอร์ รวมทั้งเครื่องบิน
ปรากฏกับ "คัน(2)" (ดูความหมายหน้า 109)

3. [- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ - ลัทธิฐาน + บรรจุ + ใช้กัมหัว]	ใบ (4)	ใบ (3)	Δ	ใบ (3)

ปรากฏกับคำนาม หมวก หมอน
ภาษา สบ. หมวก หมอน ปรากฏกับ "ใบ(3)" และ "ลูก(5)"
(ดูความหมายหน้า 109)

4.2.1.3 ภาษา: ชม. สบ. สฎ. : ขก มีดังนี้

	ความหมาย	ชม.	ขก.	สบ.	สฎ.	
1.	+ ชีวิต + คน - ทั้งตัว + คม		ชี	เล่ม(1)	ชี	ชี
ปรากฏกับคำนาม พัน เขี้ยว						
2.	+ ชีวิต + พืช - ทั้งต้น + ผล + กลุ่ม + หมายาก		ทะลาย	△	ทะลาย	ลาย
ปรากฏกับคำนาม ผลกลุ่มของหมายาก มะพร้าว ตาล						
ภาษา ขก. ผลกลุ่มของหมายาก มะพร้าว ตาล ปรากฏกับ "แสง"						
(ดูความหมายหน้า 98)						
3.	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ภูมิประเทศ + บูน/เว้า		ลูก	△	ลูก(3)	ลูก(2)
ปรากฏกับคำนาม ภูเขา คลื่น						
ภาษา ขก. ภูเขา ปรากฏกับ "หน่วย(5)" คลื่น ปรากฏกับ "ลูก"						
(ดูความหมายหน้า 102)						

ความหมาย

ชบ.

ชก.

สบ.

สฎ.

4.

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัตว์ฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- ไม้
- ไฟ
- เขียน
- + กลวง

กระบอก

△

กระบอก

บอ

ปรากฏกับคำนาม ป็น ไฟฉาย

ภาษา ชก. เป็น ปรากฏกับ "กระบอก" ไฟฉาย ปรากฏกับ "เลา"

(ดูความหมายหน้า 105)

5.

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัตว์ฐาน
- คม
- + แบน
- เส้นใย
- ช้อน
- + เป็นบาน

บาน

ป่อง

บาน

บาน

ปรากฏกับคำนาม ประดู หน้าต่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
6.	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ + สัตว์ฐาน - คม + แขน + เส้นใย + หลังคา	หลัง (2)	ดาว (1)	หลัง (2)	หลัง (2)

ปรากฏกับคำนาม มุ่ง

4.2.1.4 ภาษา ชก. สบ. สฎ. : ชม. มีดังนี้

	ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
1.	+ ชีวิต + คน + ทั้งตัว - นับถือ	ชม. △	ชก. คน	สบ. คน	สฎ. คน

ปรากฏกับคำนาม กำนัน ไจร ช่างไฟ เซลย ชี² ฯลฯ

ภาษา ชม. กำนัน ไจร ช่างไฟ เซลย ฯลฯ ปรากฏกับ "คน"

ส่วน ชี ปรากฏกับ "ตน" (ดูความหมายหน้า 96)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² คำนาม ชี ในภาษา สบ. และ สฎ. มีอรรถลักษณะ [+ นับถือ]

ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
2. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{พืช} \\ - \text{ทั้งต้น} \\ + \text{ใบ} \\ - \text{ยอด} \\ - \text{ก้านแข็ง} \\ + \text{กล้วย} \end{array} \right]$	แหลม	ทาง (2)	ทาง (2)	ทาง (2)

ปรากฏกับคำนาม ใบกล้วย

3. $\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ + \text{เปรียบชีวิต} \\ + \text{เปรียบพืช} \\ + \text{เปรียบต้น} \end{array} \right]$	△	ต้น (2)	ต้น (2)	ต้น (2)

ปรากฏกับคำนาม เสาด่าง ๆ นายศรี

ภาษา ชม. เสาด่าง ๆ ปรากฏกับ "ต้น (2)" นายศรี ปรากฏกับ "ชัน" (ดูความหมายหน้า 101)

4. $\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ - \text{เปรียบชีวิต} \\ + \text{อาคาร} \end{array} \right]$	△	หลัง	หลัง (2)	หลัง (1)

ปรากฏกับคำนาม กระท่อม ฤๅ ฤๅดั่ง บ้าน ฝั่ง ฯลฯ

ภาษา ชม. กระท่อม ฤๅ ฤๅดั่ง บ้าน ฯลฯ ปรากฏกับ "หลัง (1)"

ส่วน ฝั่ง ปรากฏกับ "หลอง" (ดูความหมายหน้า 102)

4.2.2 ความหมายและรูปเหมือนกัน 2 ภาษา

4.2.2.1 ความหมายและรูปเหมือนกัน 2 ภาษา ส่วนอีก 2 ภาษา ก็มีความหมายและรูปเหมือนกัน แต่ต่างกับ 2 ภาษาแรกทั้งความหมายและ /หรือรูป

4.2.2.1.1 ภาษา ชม. ขก. : สบ. สฎ.¹ มีดังนี้

ความหมาย	ชม.	ขก.	สบ.	สฎ.
1. - ชีวิต + เปรียบชีวิต + เปรียบคน + นับถือ	องค์ (2)	องค์ (2)	△	△

ปรากฏกับคำนาม พระพุทธรูป พระเครื่อง เจดีย์

ภาษา สบ. และ สฎ. พระพุทธรูป พระเครื่อง ปรากฏกับ

"องค์ (2)" เจดีย์ ปรากฏกับ "ยอด (2)" (ดูความหมายหน้า 100)

2. - ชีวิต + เปรียบชีวิต + เปรียบคน + นับถือ + [เจดีย์]	△	△	ยอด (2)	ยอด (2)

ปรากฏกับคำนาม เจดีย์

ภาษา ชม. และ ขก. เจดีย์ปรากฏกับ "องค์ (2)" (ดูความหมายหน้า 100)

¹ ภาษา ชม. และ ขก. มีคำลักษณะนามที่มีความหมายและรูปเหมือนกัน ส่วนภาษา สบ. และ สฎ. ก็มีคำลักษณะนามที่มีความหมายและรูปเหมือนกัน แต่ต่างกับภาษา ชม. และ ขก. ทั้งความหมายและ /หรือรูป

	ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
3.	- ชีวิต + เปรียบชีวิต + เปรียบคน + นับลือ - [เจตีย์]	Δ	Δ	องค์ (2)	องค์ (2)

ปรากฏกับคำนาม พระพุทธรูป พระเครื่อง
 ภาษา ชม. ชก. พระพุทธรูป พระเครื่อง ปรากฏกับ "องค์ (2)"
 (ดูความหมายหน้า 100)

4.2.2.1.2 ภาษา ชม. สบ. : ชก. สฎ. มีดังนี้

	ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
1.	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ + สัณฐาน - คม + ยาว - ขดได้ - ไม้ + ไฟ + จุดไฟ	อัน	ก้าน (2)	อัน	ก้าน

ปรากฏกับคำนาม ไม้ขีดไฟ

ความหมาย

ชม.

ชก.

สป.

สฎ.

2.

-	ชีวิต
-	เปรียบเทียบชีวิต
+	ของใช้
+	สัจธรรม
-	คม
+	แบน
-	เส้นใย
+	ข้อ
+	หนา

เล่ม (2)

△

เล่ม (2)

△

ปรากฏกับค่านาม สมุด หนังสือ

ภาษา ชก. และ สฎ. สมุด หนังสือ รวมทั้งหนังสือพิมพ์ ปรากฏกับ

"หัว(๓)" และ "หัว(๒)" ตามลำดับ (ดูความหมาย หน้า 108)

3.

-	ชีวิต
-	เปรียบเทียบชีวิต
+	ของใช้
+	สัจธรรม
-	คม
+	แบน
-	เส้นใย
+	ข้อ
-	หนา

ฉบับ

△

ฉบับ (2)

△

ปรากฏกับค่านาม หนังสือพิมพ์

ภาษา ชก. และ สฎ. หนังสือพิมพ์ ปรากฏกับ "หัว(๓)" และ

"หัว(๒)" ตามลำดับ (ดูความหมายหน้า 108)

	ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
4.	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ + สัณฐาน - คม + แบน - เส้นใย + ช้อน	△	หัว (3)	△	หัว (2)

ปรากฏกับคำนาม หนังสือพิมพ์ สมุด หนังสือ

ภาษา ชม. และ สบ. หนังสือพิมพ์ ปรากฏกับ "ฉบับ" และ "ฉบับ(2)"

ตามลำดับ ส่วน สมุด หนังสือ ปรากฏกับ "เล่ม(2)"

(ดูความหมายหน้า 108)

5.	- ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ - สัณฐาน + กลไก + เส้นใย	หลัง (3)	คัน (4)	หลัง (3)	คัน (3) (3)

ปรากฏกับคำนาม กี่ทอผ้า

4.2.2.1.3 ภาษา ชม. สฎ. : ชก. สบ. มีดังนี้

	ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
1.	- ชีวิต + เปรียบชีวิต + เปรียบพืช + เปรียบใบ + [แสคมป์]	ดวง	△	△	ดวง (1)

ปรากฏกับคำนาม แสคมป์

ภาษา ชก. และ สบ. แสคมป์ ปรากฏกับ "ใบ(2)" (ดูความหมาย

หน้า 101)

	ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
2.	- ชีวิต + เปรียบชีวิต + เปรียบพืช + เปรียบใบ - [จดหมาย/โทรเลข]	Δ	ใบ (2)	ใบ (2)	Δ

ปรากฏกับคำนาม ฉลาก ตัว บัศร ไฟ่ แสตมภ์

ภาษา ชม. และ สฎ. ฉลาก ตัว บัศร ไฟ่ ปรากฏกับ "ใบ(๑)" และ "ใบ(๒)" ตามลำดับ ส่วน แสตมภ์ ปรากฏกับ "ดวง" และ "ดวง(๑)" ตามลำดับ (ดูความหมาย หน้า 101)

3.	- ชีวิต + เปรียบชีวิต + เปรียบพืช + เปรียบใบ - [แสตมภ์]	ใบ (๑)	Δ	Δ	ใบ (๒)

ปรากฏกับคำนาม จดหมาย ฉลาก ตัว บัศร โทรเลข ไฟ่

ภาษา ชก. และ สบ. ฉลาก ตัว บัศร ไฟ่ ปรากฏกับ "ใบ(๒)" ส่วน จดหมาย โทรเลข ปรากฏกับ "ก้าน(๑)" และ "ฉบับ(๑)" ตามลำดับ (ดูความหมายหน้า 101)

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.2.2 ความหมายและรูปเหมือนกัน 2 ภาษา ส่วนอีก 2 ภาษามีความหมาย และ/หรือรูป
ต่างกัน และต่างกับ 2 ภาษาแรกด้วย

4.2.2.2.1 ภาษา ชม.ชก. : สบ. : สฎ.¹ มีดังนี้

ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
1. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{พืช} \\ + \text{ทั้งต้น} \\ + \text{เสื่อ} \end{array} \right]$	เคือ (1)	เคือ (1)	เถา (1)	ย่าน

ปรากฏกับคำนาม ต้นตำลึง ผักนึ่ง ผักแว่น

2. $\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ - \text{เปรียบชีวิต} \\ + \text{ของใช้} \\ - \text{สัณฐาน} \\ + \text{บรรจุ} \\ + \text{แบน} \end{array} \right]$	ใบ (5)	ใบ (4)	△	△

ปรากฏกับคำนาม จาน ถาด

ภาษา สบ. และ สฎ. จาน ถาด ปรากฏกับ "ใบ(๑)" หรือ

"ลูก(๕)" และ "หน่วย(๑)" ตามลำดับ (ดูความ

หมายหน้า 109-110)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ภาษา ชม. และ ชก. มีคำลักษณะนามที่มีความหมายและรูปเหมือนกัน ส่วนภาษา สบ.
และ สฎ. มีคำลักษณะนามที่มีความหมายและ/หรือรูปต่างกัน และต่างกับ 2 ภาษาแรกด้วย

4.2.2.2.2 ภาษา ชม. สบ. : ชก. : สฎ. ยี่ดั่งนี้

ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
1. + ชีวิต + พืช - ทั้งต้น + ดอก + กลุ่ม	จ้อ	พวง	ช่อ	ชุก (1)

ปรากฏกับคำนาม ดอกกลุ่มของแค โสน

2. + ชีวิต + พืช - ทั้งต้น + ผล + กลุ่ม - หมากร - กล้วย	พวง	△	พวง	ชุก (2)

ปรากฏกับคำนามผลกลุ่มของ มะไฟ มะยม ลังสาต องุ่น

ภาษา ชก. ผลกลุ่มของหมากร องุ่น ปรากฏกับ "แขง" (ดู

ความหมายหน้า 98)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความหมาย

ชม.

ชก.

สบ.

สฎ.

2.

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัตว์ฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- ไม้
- ไฟ
- + เขียน
- กลวง

△

แท่ง

แท่ง

แท่น

ปรากฏกับคำนาม ดินสอ

ภาษา ชม. ดินสอ ปรากฏกับ "ด้าม(๒)" (ดูความหมายหน้า 104-105)

4.2.2.2.5 ภาษา ชก. สฎ. : ชม. : สบ. มีดังนี้

ความหมาย

ชม.

ชก.

สบ.

สฎ.

1.

- ชีวิต
- + เปรียบชีวิต
- + เปรียบพืช
- + เปรียบผล

แก่น (๑)

หน่วย (๑)

ลูก (๒)

หน่วย (๒)

ปรากฏกับคำนาม กระดิ่ง กระพรวน กลอง ไข่ ตะเกียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.2.2.6 ภาษา สบ. สฎ. : ชม. : ขก. มีดังนี้

ความหมาย	ชม.	ขก.	สบ.	สฎ.
1. - ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ + สัตว์ฐาน + คม - [เสื่อย]	△	ดวง (1)	เล่ม (1)	เล่ม (1)

ปรากฏกับคำนาม มีด กระบี่ กริช ทวน ง้าว ฉมวก พร้า ดาบ จอบ เสียม
ภาษา ชม. มีด กระบี่ กริช ทวน ง้าว ฉมวก พร้า ปรากฏกับ

"เสียน" ส่วน ดาบ ปรากฏกับ "ด้าม(1)" (ดูความ
หมายหน้า 103) และ จอบ เสียม ปรากฏกับ

"เล่ม(1)" (ดูความหมายหน้า 103)

2. - ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ + สัตว์ฐาน + คม + [เสื่อย]	อัน	คัน (1)	ปิ่น	ปิ่น

ปรากฏกับคำนาม เสื่อย

3. - ชีวิต - เปรียบชีวิต + ของใช้ + สัตว์ฐาน - คม + ยาว - ขดได้ - ไม้ + ไฟ + สุก	เข้า	กอก	มวน	มวน

ปรากฏกับคำนาม บุหรี่

ความหมาย

ชม.

ขก.

สบ.

สฎ.

4.

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัตว์ฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- ไม้
- ไฟ
- + เขียน
- + กลวง

△

ดวง (2)

ด้าม

ด้าม

ปรากฏกับคำนาม ปากกา

ภาษา ชม. ปากกา ปรากฏกับ "ด้าม (2)" (ดูความหมายหน้า 104)

4.3 ความหมายเหมือนกันทุกภาษา รูปต่างกันทุกภาษา มีดังนี้

ความหมาย

ชม.

ขก.

สบ.

สฎ.

1.

- + ชีวิต
- + คน
- ทั้งตัว
- คม
- + กลม

แก่น (1)

ตา

หน่วย (1)

ลูก (1)

ปรากฏกับคำนาม ตา

ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สถ.
2. $\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ - \text{เปรียบชีวิต} \\ + \text{ภูมิประเทศ} \\ + \text{กลม} \\ + \text{แสง} \end{array} \right]$	แก่น (4)	หน่วย (4)	ลูก (4)	ดวง (2)

ปรากฏกับคำนาม ดาว

4.4 ความหมายเหมือนกันบางภาษา รูปต่างกันทุกภาษา ได้แก่

ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สถ.
$\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{พืช} \\ - \text{ทั้งต้น} \\ + \text{ผล} \\ - \text{กลุ่ม} \\ + \text{คอด} \\ + \text{[ข้าวโพด]} \end{array} \right]$	หัว (๓)	△	△	รวง

ปรากฏกับคำนาม ผลของข้าวโพด

ภาษา ชก. และ สบ. ผลของข้าวโพด ปรากฏกับ "หน่วย(๒)"

และ "ฝัก" ตามลำดับ (ดูความหมายหน้า ๑๑)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.5 ความหมายเหมือนกันบางภาษา รูปต่างกันบางภาษา มีดังนี้

ความหมาย	ชม.	ชก.	สบ.	สฎ.
1. $\left[\begin{array}{l} + \text{ชีวิต} \\ + \text{พีช} \\ - \text{ทั้งต้น} \\ + \text{ผล} \\ - \text{กลุ่ม} \\ - \text{คอด} \end{array} \right]$	แก่น (2)	△	△	หน่วย (1)

ปรากฏกับคำนาม ผลเดี่ยวของ กระท้อน ขนุน เงาะ จาก ชมพู่ พริก ภาษา ชก. และ สบ. ผลเดี่ยวของกระท้อน ขนุน เงาะ จาก ชมพู่ ปรากฏกับ "หน่วย (2)" และ "ลูก (1)" ตามลำดับ (ดู ความหมายหน้า 99-100) ส่วนพริก ปรากฏกับ "เม็ด (2)" (ดูความหมายหน้า 99)

2. $\left[\begin{array}{l} - \text{ชีวิต} \\ + \text{เปรียบชีวิต} \\ + \text{เปรียบพีช} \\ + \text{เปรียบใบ} \\ + \text{ [จดหมาย/โทรเลข] } \end{array} \right]$	△	ก้าน (1)	ฉับ (1)	△

ปรากฏกับคำนาม จดหมาย โทรเลข

ภาษา ชม. และ สฎ. จดหมาย โทรเลข ปรากฏกับ "ใบ (3)"

และ "ใบ (2)" ตามลำดับ (ดูความหมายหน้า 101)

4.6 ความหมายเฉพาะภาษา

4.6.1 ความหมายเฉพาะภาษา ชม.¹ มีดังนี้

1. "คน"

+	ชีวิต
+	คน
+	ทั้งตัว
-	นับถือ
+	[ช]

ปรากฏกับคำนาม ชี

2. "คน"

+	ชีวิต
+	คน
+	ทั้งตัว
-	นับถือ
-	[ช]

ปรากฏกับคำนาม กำเนิด โจร ช่างไฟ เซลย ฯลฯ

3. "ใบ(1)"

+	ชีวิต
+	คน
-	ทั้งตัว
-	คม
+	แบน

ปรากฏกับคำนาม ทุ²

¹ ภาษา ชม. มีคำลักษณนามที่มีความหมายต่างไปจากภาษา ขก. สบ. และ สฎ.

² ภาษา ขก. สบ. และ สฎ. ใช้คำลักษณนามที่อยู่นอกขอบเขตการวิจัยกับคำนาม ทุ ผู้วิจัยจึง
ไม่ได้นำ "ใบ(1)" ในภาษา ชม. ซึ่งใช้กับ ทุ เปรียบเทียบกับภาษาทั้ง 3

4. "ชั้น"

- ชีวิต
- + เปรียบชีวิต
- + เปรียบพืช
- + เปรียบคน
- + [นายศรี]

ปรากฏกับคำนาม นายศรี

5. "คน (2)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + เปรียบพืช
- + เปรียบคน
- [นายศรี]

ปรากฏกับคำนาม เสาค่าง ๆ

6. "หลอง"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + อาคาร
- + เก็บข้าว

ปรากฏกับคำนาม ยุ่ง ฉาง

7. "หลัง (1)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + อาคาร
- เก็บข้าว

ปรากฏกับคำนาม กระท่อม กุฏิ กุดัง บ้าน ศาลา เฝิง

8. "เล่ม (1)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัจธรรม
- + คม
- + เจาะ

ปรากฏกับคำนาม เข้ม จอบ เสียม

9. "เทียน"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัจธรรม
- + คม
- เจาะ
- [ดาบ]

ปรากฏกับคำนาม กระบี่ กริช ขวาน ง้าว ฉมวก
พริ้ว มีด

10. "ด้าม (1)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัจธรรม
- + คม
- เจาะ
- + [ดาบ]

ปรากฏกับคำนาม ดาบ

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11. "คำม(๒)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- ไม้
- ไฟ
- + เขียน

ปรากฏกับคำนาม ดินสอ ปากกา

12. "สาย(๒)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- + ขดได้
- + [พวงมาลัย]

ปรากฏกับคำนาม พวงมาลัย

13.

"เส้น(๒)"¹

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- + ขดได้
- [พวงมาลัย]

ปรากฏกับคำนาม เข็มขัด เชือก ไซ้ ด้าย ครวน

ดอก ฯลฯ

14. "ผิน (๒)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + แขน
- + เส้นใย
- หลังกา

ปรากฏกับคำนาม ข่าย ผ้าผวย ผ้าห่ม โสร่ง จีวร
แห ฯลฯ

15. "แว้น"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + กลม
- + หมุน

ปรากฏกับคำนาม ล้อ

16. "หลัง (๓)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- สัณฐาน
- + บรรจุ
- + แกว่งไกว

ปรากฏกับคำนาม เปล

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาคาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาคาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาคาร

17.

"แก่น (๕)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- สัจธรรม
- + บรรจุ
- ไข้กับหัว
- สายคล้อง
- แขน
- ดวง เหล้า
- แก้วง โกว

ปรากฏกับคำนาม กระจาด กระชู่ กระเชอ กระเช้า
กระต๊อง ชู ฯลฯ

18.

"คอง"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- สัจธรรม
- + บรรจุ
- + ดวง เหล้า

ปรากฏกับคำนาม เบ็ก

4.6.2 ความหมายเฉพาะภาษา ขก. มีดังนี้

1.

"แซง"

- + ชีวิต
- + พืช
- ทั้งต้น
- + ผล
- + กลุ่ม
- กล้วย

ปรากฏกับคำนาม ผลกลุ่มของหมาก มะพร้าว ตาล
มะไฟ ลังสาต ฯลฯ

2. "หน่วย (2)"

+ ชีวิต
+ พืช
- ทิ้งคืน
+ ผล
- กลุ่ม
- [พริก]

ปรากฏกับคำนาม ผลเดี่ยวของ กระจงิน ถั่วต่าง ๆ
ข้าวโพด กระท้อน ฯลฯ

3. "ลูก"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
+ ภูมิประเทศ
+ นูน/เว้า
+ น้ำ

ปรากฏกับคำนาม คลื่น

4. "หน่วย (5)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
+ ภูมิประเทศ
+ นูน/เว้า
- น้ำ

ปรากฏกับคำนาม ภูเขา

5. "สาย (2)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
+ ของใช้
+ สัตว์ฐาน
- คม
+ ยาว
+ ขดได้
+ [สร้อย]

ปรากฏกับคำนาม สร้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. "เส้น (๒)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- + ขดได้
- [สร้อย]

ปรากฏกับคำนาม เข็มขัด เขือก ไซ้ ด้าย พวงมาลัย ฯลฯ

7. "กระบอก"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- ไม้
- ไฟ
- เขียน
- + กลวง
- + อารุธ

ปรากฏกับคำนาม ปืน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. "เลา"

ปรากฏกับคำนาม ไฟฉาย

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- ไม้
- ไฟ
- เขียน
- + กลวง
- + แสง

9. "บั้ง"

ปรากฏกับคำนาม กระดาษ

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- ไม้
- ไฟ
- เขียน
- + กลวง
- + ตักสัตว์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
มหาวิทยาลัย

10.

"ก้อ"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัตว์ฐาน
- คม
- + ยาว
- ขุดได้
- ไม้
- ไฟ
- เขียน
- + กลวง
- + กลม

ปรากฏกับคำนาม หลอดด้าย

11.

"ฝืน (2)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัตว์ฐาน
- คม
- + แบน
- + เส้นใย
- หลังคา
- ตักสัตว์
- สวม
- ทน

ปรากฏกับคำนาม ธง ผ้าขาวม้า เสื้อ ม่าน สไบ จีวร ฯลฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12. "เพาะ"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + แขน
- + เส้นใย
- + หนา

ปรากฏกับคำนาม ผ้าหวย ผ้าห่ม

13. "หน่วย (๘)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- สัณฐาน
- + บรรจุ
- ไข้กับหัว
- สายคล้อง
- แขน

ปรากฏกับคำนาม กระชู่ กระเชอ กระเช้า กระดิก
เบ็ก ฯลฯ

4.6.3 ความหมายเฉพาะภาษา สบ. มีดังนี้

1.

"ผัก"

- + ชีวิต
- + พืช
- ทั้งต้น
- + ผล
- กลุ่ม
- + คอด

ปรากฏกับคำนาม ผลเดี่ยวของ กระถิน ถั่วต่าง ๆ
มะขาม ข้าวโพด

2. "ลูก (1)"

- + ชีวิต
- + พิษ
- ทั้งต้น
- + ผล
- กลุ่ม
- คอค
- [พริก]

ปรากฏกับคำนาม ผลเดี่ยวของ กระท้อน ขนุน เงาะ
ชมพู่ ฯลฯ

3. "เส้น (2)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัตว์ฐาน
- คม
- + ยาว
- + ขดได้

ปรากฏกับคำนาม เข็มขัด เขือก ด้าย สร้อย
พวงมาลัย ฯลฯ

4. "ผืน (2)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัตว์ฐาน
- คม
- + แบน
- + เส้นใย
- หลังกา
- ดักสัตว์

ปรากฏกับคำนาม ธง ผ้าห่ม จีวร ผ้าขาวม้า เลื่อ ฯลฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. "ลำ (2)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- สัจธรรม
- + พาหนะ
- + น้ำ

ปรากฏกับคำนาม เรือ

6. "คัน (2)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- สัจธรรม
- + พาหนะ
- น้ำ
- ราง
- สัตว์เทียม

ปรากฏกับคำนาม เครื่องบิน รถยนต์ จักรยาน
สามล้อ แทรกเตอร์ ฯลฯ

7. "หลัง (3)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- สัจธรรม
- + บรรจุ
- + หลังกา

ปรากฏกับคำนาม ตู้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. "ใบ(3)" และ "ลูก(5)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- สัณฐาน
- + บรรจุ
- สายคล้อง
- หลังกา

ปรากฏกับคำนาม กระชู่ กระเชอ กระเข้า กระเคื่อง
เบ็ก งาน ฯลฯ

4.6.4 ความหมายเฉพาะภาษา สก. ยึดดังนี้

1. "สาย(2)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- + ขุดได้
- + [เข็มขัด]

ปรากฏกับคำนาม เข็มขัด

2. "เส้น(2)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- + ขุดได้
- [เข็มขัด]

ปรากฏกับคำนาม เขือก ไซ้ สร้อย พวงมาลัย ฯลฯ

3. "ดุ้น (1)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- + ไม้
- + ไฟ

ปรากฏกับคำนาม ฟิน

4. "ท่อน "

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- + ไม้
- ไฟ
- + [ไม้หอม]

ปรากฏกับคำนาม ไม้หอม

5. "ดุ้น (2)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- + ไม้
- ไฟ
- [ไม้หอม]

ปรากฏกับคำนาม ชุง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
ภาควิชาศิลปการพิมพ์ มหาวิทยาลัย

6. "ทาง"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัตฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- ไม้
- ไฟ
- เขียน
- กลวง
- + เล็ก

ปรากฏกับคำนาม ช้อน ส้อม

7. "คัน(1)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัตฐาน
- คม
- + ยาว
- ขดได้
- ไม้
- ไฟ
- เขียน
- กลวง
- เล็ก

ปรากฏกับคำนาม ร่ม เบ็ด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
ภาควิชาการณั่มหาวิทยาลัย

8. "ท้าว (๓)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + แขน
- + เส้นใย
- + ใช้กับพระ

ปรากฏกับคำนาม จีวร

9. "ผืน"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- + สัณฐาน
- คม
- + แขน
- + เส้นใย
- หลังกา
- [แท้]
- ใช้กับพระ
- สวม

ปรากฏกับคำนาม ข่าย ธง ผ้าห่ม เสื้อ ผ้าขาวม้า
อวน ฯลฯ

10. "หน่วย (๓)"

- ชีวิต
- เปรียบชีวิต
- + ของใช้
- สัณฐาน
- + บรรจุ
- ใช้กับท้าว
- สายคล้อง

ปรากฏกับคำนาม จาน เบ็ก ตู้ กระชู่ กระเช้า ฯลฯ